

Axel Strøbye - herlig som altid

Der er udkommet en biografi om Danmarks folkekære skuespiller, den nu afdøde Charlottenlundborger Axel Strøbye, som i denne tid atter er aktuel med *Matador*. Bogen er spændende og letlæselig læsning, vurderer Villabyernes anmelder, som giver fire stjerner ud af fem

Af *Flemming André Philip Ravn*

ANMELDELSE Den nu afdøde Axel Strøbye var en af de skuespillere, som var med til at cementere kvaliteten og bredden i dansk filmindustri og skuespilkunst.

Inden sin død som 77-årig i 2005 nåede han at være med i over 100 film, tv-serier og teaterstykker. Han var med i en række komiske filmroller, dengang Danmark var et landbrugssamfund i 1950'erne og 60'erne.

De fleste danskere kender Strøbye som den hurtigtsnakkende og med vilje ineffektive kriminalassistent William Thormod Jensen i 'Olsen-banden', der mener at have gennemskuet meningen med politietaten og det politiske system, samt som den joviale, snu og lidt anmassende landsretssagfører Viggo Skjold Hansen i 'Matador', hvor han spillede fortrinligt sammen med den farverige og ligefremme Musse (spillet af Birthe Backhausen) og deres måske-lesbiske datter Iben ('fars pige', spillet af Ulla Henningsen).

Endvidere var han med i så forskellige film som 'Familien Gyldenkal', 'Pelle Erobreren' og 'Babettes gæstebud'. Begge sidstnævnte har vundet en Oscar til dansk film.

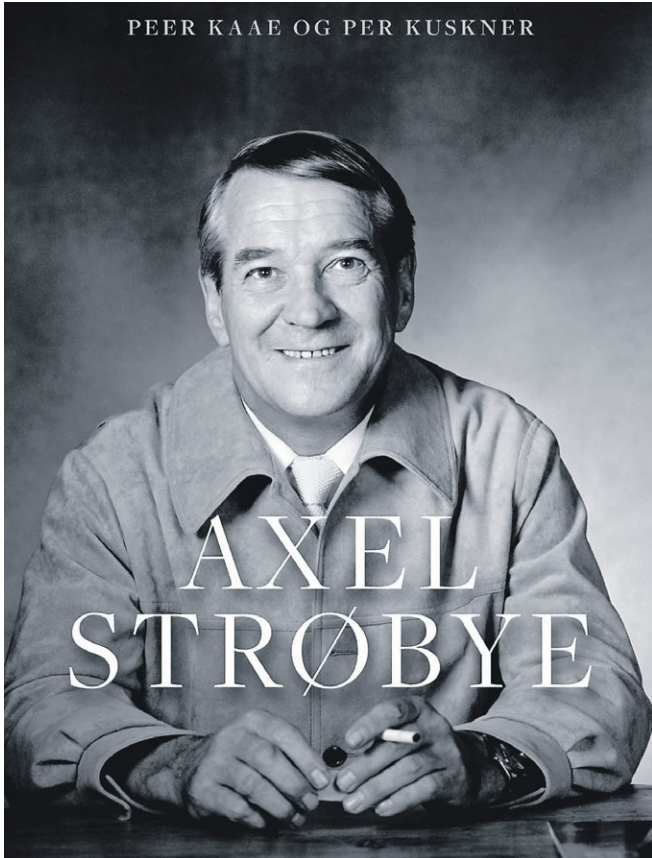
En typisk og herlig Axel Strøbye-rolle spillede han i 'Min søsters børn', hvor han var den verdensfjerne, men principfaste børnespsykolog-onkel Erik Lund uden reel praktisk erfaring med børn.

Måske huskes det sjældnere, at Strøbye også var med i en lang række klassiske skuespil af bl.a. Holberg, Shakespeare, Strindberg og Ibsen, idet han ved siden af film var ansat en menneskealder på Det kgl. Teater.

Opvækst på Amager

Axel Strøbye var født den 22. februar 1928 i Fiskenes nep-tunske og kunstneriske tegn. Faren drev herreekviperingsforretningen Parma på Amager, og her voksede Axel Strøbye op i et borgerligt hjem.

Freud har ikke levet forgæves: Vi ved, at opvæksten betyder en del for udformningen af en persons karakter og væremåde. Forældrene havde ingen

Bogen om Axel Strøbye er skrevet af Peer Kaae og Per Kuskner og er udkommet på People's Press.

anelse om, at moren skulle føde tvillinger, og dette kom som en noget ubelejlig overraskelse under selve fødslen.

Axel var således den yngste af to tvillingebrødre. De var meget forskellige, såvel af sind som af udseende: Jørgen stor og lys, Axel lille og mørk.

Axel følte, at Jørgen havde forældrenes støtte og kærlighed, mens han ikke selv havde det. Som biografien forklarer:

"Ud af hjemmet på Greisvej (på Amager) voksede en lille tvillingdreng, der følte sig uønsket, men som havde helt usædvanligt kreative evner, som han udviklede og perfektionerede for at gøre opmærksom på sig selv. En højt begavet dreng med en sprudlende humor, en stædig karakter og et følsomt sind, der havde en enorm trang til at udfolde sig. Axel tegnede, malede og optrådte".

Axel måtte hævde sig. Han var meget bevidst om, at hans trang til at optræde og lave tryllekunstner var en kompensation for livet i skyggen af sin bror derhjemme.

Tvillingebroren Jørgen emigrerede til USA i 1959 og har boet der siden. Broren er sam-

men med anden familie og omgangskreds en af kilderne til biografien.

Ville til scenen

Axel vidste tidligt, at han var som skabt for scenen. Skønt han tit og ofte optrådte med sine underholdende talenter for familie og venner, nærede forældrene modvilje mod Axels karriereplaner.

Han følte sig uønsket og misforstået. Skuespiller – ikke tale om!

Faren ønskede, at Axel skulle uddanne sig til jurist, moren foretrak tandlæge. Det er heldigvis godt, at forældre ikke altid får deres vilje!

Et kompromis blev opnået i form af, at Axel kunne blive arkitekt. Det lykkedes ham at blive optaget på dette studium, men efter nogen tid og nogle enetimer hos skuespilleren Olaf Ussing blev han i hemmelighed optaget på Det Kgl. Teaters elevskole. Han kom ind i 1950 og gennemførte uddannelsen, der dengang tog to år.

Aalborg tur-retur

På elevskolen blev han gode venner med en anden elev, Frits Helmuth, og de to udvik-

Axel Strøbye (tv.) spiller Matador med forfatteren Lise Nørgaard og skuespilleren Jørgen Buckhøj i december 1980. Foto fra bogen.

lede et varmt venskab, der varede hele livet.

Skønt Axel havde åbenlyse evner for scenekunst, var de første mange år som nyuddannet skuespiller ikke nogen dans på roser. Det var uhyre svært at få job, og han måtte derfor en sæson til Aalborg (hvilket med datidens infrastruktur forekom endnu længere væk end i dag) for at få engagement.

På Aalborg Teater gjorde han imidlertid en særdeles god figur. På teatret mødte han også to mennesker, som skulle komme til at få betydning for ham. Skuespillerinden Kirsten Jensen, som han giftede sig med året efter, og Jørgen Buckhøj ('Mads Skjern') med hvem han udviklede et nært og broderligt forhold.

Tilbage i København blev Axel – efter vellykket reklamefilm for Valo sæbepulver – headhuntet af Stig Lommer til Aveny Teatret på Frederiksberg, hvor han også bosatte sig.

Fra da af fik hans scenearriere et voldsomt skub fremad. Omvendt proportionalt gik det på hjemmefronten. Samlivet med Kirsten Jensen er skildret som trist og stagnerende i biografien, og det barnløse ægteskab blev opløst efter nogen tid.

Biografien har et let og hur-

tigt, kronologisk flow, der tager læserne med gennem de forskellige tider og faser i Strøbys liv. Dermed henvender bogen sig til bredere segmenter af læsere.

Ny kærlighed

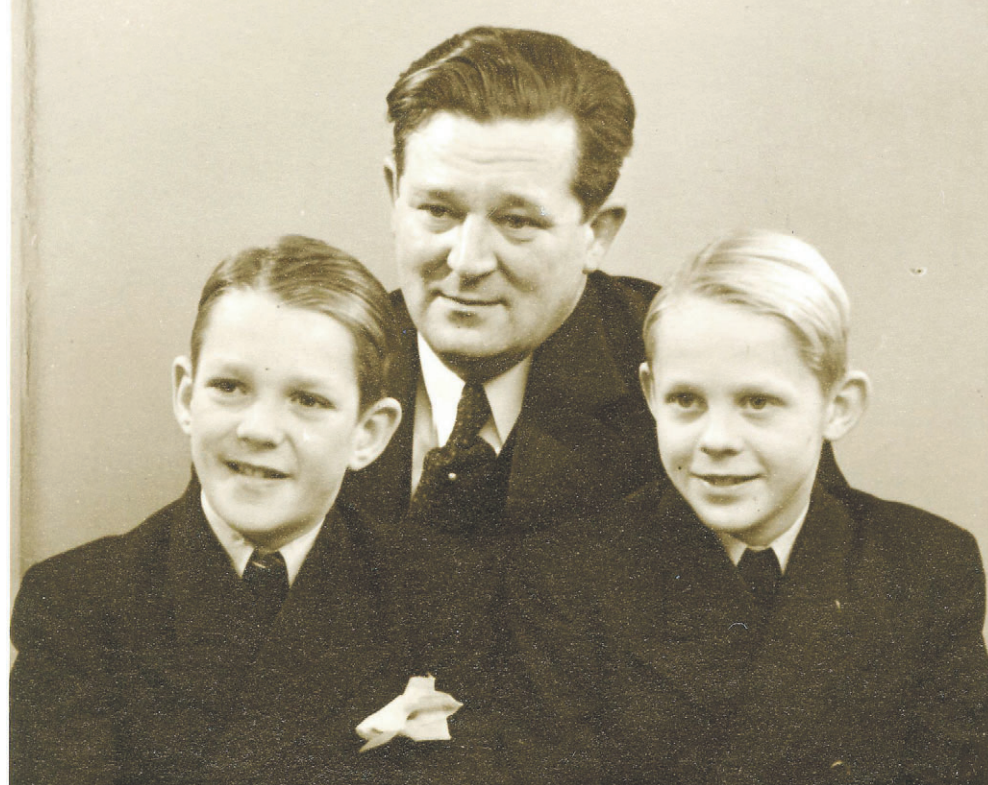
Axel var noget af en charmer og tiltrak ofte charmerende selskab. Han havde sans for at gå efter de smukke og attråverdige damer. Efter skilsmissen levede han sammen med skuespilleren Lone Hertz (fra bl.a. 'Frøken Nitouche' og 'Sommer i Tyrol') i denne filmstørhedstid i årene 1962-1975.

Sammen fik de børnene Tomas og Micaëla. Tomas havde et handicap, som udfordrede familielivet i stor grad. Det var måske en medvirkende årsag til, at det kom til et brud mellem de to.

I 1978 giftede Axel Strøbye sig på ny med skuespilleren Hanne Borchsenius, hvilket biografien skildrer som et temmelig temperamentsbetonet ægteskab.

Livet i Charlottenlund

Strøbye var gift i 27 år med Hanne Borchsenius (fra bl.a. 'Støv for alle pengene' og 'Sos i 'Far til fire'), men de to fik aldrig nogen børn sammen. De boede og levede i en imponant villa på Wernersvej 15 i Charlottenlund, som dannede ram-

Axel Strøbye (tv.) ses her sammen med sin tvillingebror Jørgen og faren, der var selvstændig i herreekvipering. Foto fra bogen

men for hele deres ægteskab.

Trods de storslåede rammer og det succesfulde arbejdsliv var hjemmelivet ikke fuldt ud lykkeligt for Axel.

Hanne Borchsenius portrætteres lidt ensidigt i bogen som en ilter, jaloux og uligevægtig xanthippe, der herse-

de med sin mand, som til gen-

gæld fandt sig i for meget, men dog blev i ægteskabet, fordi han ikke magtede at gå.

Dog var de problematiske hjemlige forhold ikke noget, Strøbye delte med offentligheden.

Det sker ofte, at et menneske, der bliver et kendt ansigt på scenen og i medierne, påtager sig en persona, som skal skabe en distance mellem det glamourøse offentlige liv i rampelyset og privatlivet.

Mens Strøbye havde stor medvind de fleste af årene i sit arbejdsliv, var han indimellem offer for stor modgang i sit tilbagetrukne, private liv. Og når den netop udkomne Strøbys-biografi genfortæller Strøbys liv, er dette nogle af de forhold, bogen kommer ind på.

Hvordan hans forskellige kærlighedsforhold i virkeligheden var, og om portrættet af Borchsenius er sandt, er svært at vurdere for udenforstående. Til gengæld er der mange ting i biografien, som underbygger titlen 'Axel Strøbye – en tragisk komedie', men jeg er ikke vild med undertitlen.

Jeg synes ikke, Strøbys liv kan betegnes som en komedie, om end han var en dygtig komiker. Det er klart, at når man skal se et menneskes liv i en helhed, er der mange facetter og også modsatrettede, komplicerede karaktertræk, der kommer til udfoldelse.

Bogens forfatter har dog valgt at fremhæve dette tema i den sensationsbetonede undertitel, men i al sin banalitet rummer livet jo både sejre, muntherhed, sorg og modgang. Også for kendisser. Så selvom Axel Strøbye havde en stærk komisk åre, oplevede han også personlige tragedier.

Bristede illusioner og personlige kriser til trods var Strøbye en personlighed med stor spændvidde og mange talenter. Han havde adskillige interesser, f.eks. kulturerede han en livslang interesse for filosofien

Søren Kierkegaard og interesserede sig også meget for jazz samt for at male.

En stærkt grundfæstet flyfobi blev i stor grad overvundet ved, at Strøbye selv tog flyvercertifikat, og ifølge venners udsagn var han en udmærket pilot.

Eftermæle

Naturligvis er det Strøbys arbejde som skuespiller, de fleste husker ham for, en metier, som han virkelig elskede. "Når far filmede, var han som en fisk i vandet", fortæller datteren Micaëla Strøbye.

Og skuespillerkollegaen Sonja Oppenhagen husker ham som et overskuds-menneske, mens Ole Ernst citeres for at betegne ham som "en strålende karakterskuespiller og en stor komiker".

På den sproglige front var en smuk rigsdansk højstatusdiktation karakteristisk for Strøbye i en række film. Den ansete skuespillers sidste filmrolle var i 'Olsenbandens sidste stik' fra 1998.

Han døde som sagt i 2005, mens Hanne Borchsenius døde i marts i år.

I bogen skildres de store linjer i Strøbys personlige liv, der udfoldede sig i en interessant æra i dansk kultur og scene-kunst. Biografien er ikke noget kulturhistorisk vidnesbyrd som sådan, men man mærker, at de to forfattere i deres skrivestil er professionelle og samtidigt har ægte sympati for deres hovedperson.

Bogen er krydret med en række hyggelige illustrationer (hyggelige pga. nostalgien). Villabyernes anmelder giver biografien om en af Danmarks herligste skuespillere fire stjerner ud af fem.

Peer Kaae og Per Kuskner: *Axel Strøbye – en tragisk komedie, indbundet og illustreret 235 sider. People's Press, vejledende pris 299,95 kr.*

DYRBERG/KERN

LAGERSALG

Julen nærmer sig, og DYRBERG/KERN glæder sig – derfor har vi besluttet os for, at tømme godt ud i tidligere kollektioner af ure og smykker, samt kollektionsprøver.

Der er masser af nye skønne varer, så der er rig mulighed for at gøre et kup, og finde lækre adverts- og julegaver.

Mandag d. 3. december kl. 15 - 20

Tirsdag d. 4. december kl. 10 - 18

Onsdag d. 5. december kl. 10 - 16

På Emdrupvej 26, 2. sal, 2100 København Ø

Der vil blive fyldt op med nye smykker alle dage - så længe lager haves.

Vi tager imod kreditkort (varer købt på lagersalg kan ikke byttes eller returneres)

SKIFERIE TIL TRYSIL MED DFDS SEAWAYS

Tag på skiferie til Trysil og bo på det helt nye Park Inn Mountain Resort. Hotellet har en imponerende udsigt til fjeldet og ligger lige ved pisterne. Stilfulde hotelværelser og flot spa-afdeling. Glæd dig til en skiferie i luksuriøse omgivelser.

Tag med Oslobåden på skiferie til Trysil. Vælg mellem i alt 5 nætter (3 nætter på hotel) eller 6 nætter (4 nætter på hotel). Oplevelserne begynder i det øjeblik, I går om bord. Oslobåden leverer høj kvalitet og har flere forskellige restauranter, caféer og barer om bord. Der er også levende musik og gode shopping muligheder i den toldfrie butik om bord. Gå på opdagelse på skibet, mens København forsvinder langsomt i horisonten. Forude venter dejlige oplevelser om bord og sjove timer i sneen kun 3 timer fra Oslo.

Park Inn Mountain Resort
Det eksklusive og moderne Trysil Park Inn Mountain Resort åbnede sidste år. Resortet ligger perfekt i 800 m.o.h. med flot udsigt til fjeldet og skilift lige udenfor døren. På hotellet finder I moderne lobbybar, restauranter og spa-afdeling med spa ude og inde, sauna, boblebad og dampbad. Desuden flotte værelser indrettet i fjeldhytte stil med tv, king-sized seng og wifi.

Trysilfjeldet – det populære skisportsted i Norden
Skandinaviens største alpinanlæg med 66 pister i forskellige farver. Blå, røde og sorte løjper ligger side om side, så øvede og begyndere kan udforske fjeldet sammen uanset niveau. Desuden er der

pukkelpiste og terrænpark for store legebørn.

Produktinfo ved 5 natters skiferie
(3 nætter på hotel i Trysil):

Skiferie til Trysil fra kr. 1.398,-
pr. person ved 2 personer.
SPAR op til KR. 350,- pr. voksen.

Prisen inkluderer:

- 5 natters skiferie inkl. skisrejse København-Oslo t/r
- 2 overnatninger i indvendig 2- køjes Seaways Class kahyt
- Transport af én bil
- 3 nætter i dobbeltværelse på Park Inn Mountain Resort med morgenmad

Afrejse: I perioden fra 29/12 2012 til 10/4 2013. Afrejse søndage eller mandage. Begrænset antal pladser.

Bestilling:
Bestil på www.dfds.dk/skiferiepol eller på telefon 3342 3000.

Oplys bookingkode:
Ved 3 nætter på hotel: LPT3
Ved 4 nætter på hotel: LPT4